

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto glid. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razumno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč., več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.
(Novejše vesti.)

Bellgrad 15. Poročila zunanjih listov, da bode srbski poslanik v Carigradu, Novaković, imenovan poslanikom v Petrogradu, so neresnična.

Pariz 15. »Agence Havas« javlja iz Bilbao, da se je tamošnje prebivalstvo uprlo radi davka na okna in vrata. Policija je zopet napravila mir.

Pariz 15. Predsednik kazenske komore kasacijskega sodišča, Löw, in generalni prokurator Manan sta danes predpoludne šla na ministerstvo za pravosodje, da se posvetujeta z justičnim ministrom Libretom. V justičnem ministerstvu upajo, da jo ukupne komore kasacijskega sodišča definitivno razsodile že pred Veliko nočjo.

Berolin 15. V proračunski komisiji državne zbornice je vojni minister pl. Lössler izjavil v posvetovanju vojaške predloge: »Prepričan sem, da ostanemo pri dveletni vojaški službi. Princip stoji neomajno, glede načina, kako, pa še ni možno govoriti, ker manjka izkušnje. Toliko je gotovo, da se ne maramo povrniti k triletni vojaški službi«.

Rim 15. »Agenzia Stefani« poroča, da je minister za poljedelstvo, Fortis, podal svojo ostavko, katero pa kralj ni vsprejel. Rečeni minister hoče odstopiti, ker je včeraj senat odklonil zakonski načrt o žitnih in poljedelskih blaginjah.

V obrambo prava — in časti našega jezika na sodiščih.

V izdanju tega lista od 20. januarja t. l. smo pričeli trojico važnih odločeb c. kr. po-

PODLISTEK.

Eliza.

— Pisec Poluka. —

Mraz je bilo, mraz. Solnce je ravno zašlo in izpod jasnega neba legale so tenke, zelenkaste meglice na vas. Velike temne sence so lezle po snegu, večale se in zavijale dolino v mrak. Tam na parobkih so se še odsvitali dolgi rudečkasti refleksi dneva, krajšali se, pojemali in zamirali visoko gori v mrzlem rezkem zraku.

Tolpa otrok se je podila proti vasi gori od vaških luž, vlekla male sani za seboj in skrivala v žepe radeče, vijoličaste premrte roke. Podlogarjev hlapec je gual živino na vodo, pokal z bičem in počasi požvižgaval pred-se: flu, flu, fi-i-i-u-u.

Tamkaj z vaše ceste se je začulo melodično zvonkljanje, in kmalu sta se prikazala dva rujava konja, ki sta počasi vlekla za seboj priproste, zeleno pobarvane sani, v katerih sta sedeli dve čudno zaviti postavi.

Otroci so se umaknili z ceste, potem jo pa vdrli za sanmi, da se jim je kar sneg prašil pod težkimi okovanimi čevlji. Oni, ki je sedel na desni strani v sankah, je zamahnil z bičem po konjih in potem je šlo v divjem teku skozi vas. Zdaj je kak kmet godrnjaše skočil z ceste, zdaj se je kaka kmetica polila z vodo, ki jo je nesla v škafu na glavi, ko je prehitro zavila v stran.

Pred hišo, ki se mu je zdela najčednejša, nategnil je vozniček vajeti in konja sta obstala.

morskega in trgovskega sodišča v Trstu in došlih posojilnici in hranilnici v Podgradu. Te odločbe so značile če že ne popolno, pa vsaj delno zmago rečene zadrage v boju, ki so ga bili uprizorili nekatere državni organi proti slovenskemu posojilništvu. Ali jezik teh slovenskih odločeb je bil tak, da se Bog usmili.

A prav ta okolnost je dala drž. poslancu Spinčiču in tovarišem povod, da so v seji zbornice poslancev dne 31. januarja t. l. predložili interpelacijo do njegove prevzvišenosti gospoda ministra za pravosodje. Ta interpelacija navaja najprej, kakor izgle, jedno onih treh odločeb in nadaljuje potem:

Ista »Podgradska posojilnica in hranilnica« ima od c. kr. okrajnega sodišča v civilnih stvareh v Trstu noto od 21. jan. 1899 A IX. 90.-98./17., sestavljene nemški na slovensko ulogo, predvideno z datumom »Triest, 21. Gennaio 1899« in naslovljeno »An die löbliche Podgarska Posojilnica in Hranilnica Castelnovo«. Na dotičnem »Rückschein — Ricevuta di Ritorno« je zapisanc »Podgorska Posojilnica Castelnovo«.

Ker se odločbe, kakoršnja je prvo in doslovno navedena, kažejo kakor prave karikature v jezikovnem pogledu;

ker se po tisti odločbi deloma, a po noti c. kr. okrajnega sodišča v civilnih stvareh v Trstu popolnoma kršijo pravice, zagotovljene Slovincem v državnih temeljnih zakonih;

ker pačenja imen v tej noti ni mogoče smatrati drugače, nego kakor zasmehovanje dotične slovenske stranke,

si dovoljujejo podpisani staviti nastopno

— Ej, ti fante, je tukaj občina? — je vprašal malega dečka in pokazal z bičem proti poslopju.

— Ne, to je šola — odrezal se je paglavec in si popravil kučmo.

— Na konci vasi je, na konci — vmešali so se drugi otroci in obsuli sani.

— Že prav — je zagodrnjal oni na vozu, še enkrat pogledal na hišo, pred katero je bil ustavil in zaničljivo zamrmral.

— No, taka šola! — potem pa švignil z bičem po otrocih, ki so se oprijeli sank, da so kričé odskočili v stran.

In zopet sta se spustila konja v tek in sani so drčale mimo hlevov, skednjev in hiš, dokler ni vozniček hripavo zakričal dolgo zategnjeni

— E-e-e! — in skočil z voza.

Preej velika, čedna kmetška hiša je stala ob cesti. Zeleno pobarvan vršiček zibal se je nad večnimi vrati, v enem izmed prednih okenj svetilo se je nekaj pipeev in tobačnih pip, lepo naslonjenih ob eikorijo, milo in sveče, na pročelju hiše pa se je na izprani črni deski bral zamazan, a vendar čitljiv napis: Občinska pisarna in županstvo občine Leskovec.

Takoj, ko so se ustavile sani, pokazala se je na pragu okrogla ženska. Izpod predpasnika kukalo ji je majhno, malo umazano dekletce, čez rame pa se je stegovala velika mogočna glava očeta župana.

— Dober dan, gospod župan — je pozdravil oni, ki je skočil z sani, odmotal si veliko ovratno ruto, ki mu je sezala čez ušesa in pokrivala del

uprašanje do njegove prevzvišenosti, gospoda ministra za pravosodje:

Ali je njegova prevzvišenost pri volji, da stori kraj takemu, protizakonitemu in nedostojanstvenemu postopanju, kakor se nam kaže v omenjenih dveh slučajih?

Dunaj, 31. januarja 1899.

Italiski Slovenci.

(Zvršetek).

Vsaka občina ima svoj »občinski zbor« (consiglio comunale), kateremu načeluje »župan« (sindaco), in mirovnega sodnika (giudice conciliatore). Povsod, kakor rečeno, se uraduje le laški; vsaka občina mora imeti uradno usposobljenega in od vlade potrjenega tajnika (secretario).

V cerkvenem oziru spadajo italiski Slovenci k videmski nadškofiji in so razdeljeni v štiri čisto slovenske fare, ki so: Sv. Peter, Sv. Lenard, Dreka in Rezija. Drugi Slovenci spadajo k mešanim faram, ki so: Prapotno, Preštint (Prestento), Čampej (Campeglio), Fojda (Faedis), Ahtan, Njeme, Tarčent in Montenars. Fare se dele v kapelanije, med katerimi je okrog 50 slovenskih.

Pojedine slovenske vasi so vse male, raztresene po dolinah in gorah, na pol skrite v zelenju dreves. (Tu našteva pisatelj 70 važnejših slovenskih vasij v Italiji. Op. prel.) Hiše so vse zidane (kakor italske hiše sploh), sestavljene čisto priprosto iz kamena in pokrite z opeko. Najlepši pogled kaže Sv. Peter, ki je bolj podoben malemu mestecu nego vasi, s krasno lego nad reko Nadižo; sicer ni velik, nima več nego 500 prebivalcev.

prsi, ter izvlekel zmečkan, čisto zganjen papir iz suknje, na kateri se je svetilo dve vrsti gumbov iz medenine.

— Jaz sem odgonski sprevodnik iz Idrije in sem vam tu pripeljal nekovo ženišče, ki so vam je poslali iz Ljubljane — je dejal ter pokazal s palcem čez ramo na sani, kjer je ono zamotano in ovito bitje še vedno žedelo nepremično.

— Moj Bog same sitnosti ima človek — vzdihoval je župan in razvijal papir.

— Kako se pa piše, odkod pa je? — vpraševal je v eni sapi ter bulil v list.

— Ej, te čečke naj vrag bere — razljutil se je in se obrnil proti ženi.

— Stopi, stopi gori! Gospod Divjuš naj precej pride doli iz pisarne! — in ko se je debela županja zavrtela nazaj v vežo, ukazoval je hlapecu, ki se je prikazal iz hleva:

— Ti izprezi konje, potegni sani na dvorišče, potem pa daj konjem ovsu. Iz Idrije je dolga pot.

Hlapec je takoj šel odpenjat štrange in tudi ona ženska se je počasi skobacala na tla.

Malo obledeča a vendar moderno pisana ovijača pokrivala ji je glavo in bila opletena krog vratu, da je bilo videti od obraza samo nekoliko čela in dvoje velicnih temnih oči. Postavo ji je zavijala stara, zelenkasta, oguljena moška suknja in noge so ji tičale v ogromnih kožuhastih copatah.

(Pride še.)

Italški Slovenci so visoki, postavni, sveži, da jih je veselje gledati. Šempeterski in tarčentski so zdrave barve, kri in mleko, modrih ali sivomodrih očij, kostanjevih ali rusih las in so sploh podobni avstrijskim Slovence. Režijani pa imajo temno polt in črne lase, kakor bi spadali k južnejšim narodom. Značaja so mirnega, veselega, odkritosrčnega, zlasti šempeterski Slovenci, dočim so tarčentski bolj prikriti. Gostoljubni so pa vsi zelo, v čemer se ločijo od sosedov Furlancev. Značaj njih domovine, tako raznovrsten in slikovit, ima blagodaren vpliv na duševne lastnosti. Vsi so dobrega srea in bistrega duha. Škoda, da nimajo prilike za redno šolsko izobrazbo!

Velikih potreb ne poznajo. Svoji usodi, ki ni zavirljiva, so udani tako rekoč z nekim fatalizmom. Zelo so pobožni in redni. Kaznjivi slušajo se dogajajo med njimi zelo redko, tatov skoro ni. Za to pa se radi pričkajo med seboj — kar je menda vse-slovanska lastnost.

Narodna noša je izginila; le pri Režijankah se je še ohranila deloma stara narodna noša, ki pa izginja hitro.

Italški Slovenci so vsi poljedelci. Vsakdo ima košček svoje zemlje, katero obdeluje z lastnimi rokami, s primitivnim orodjem. Najemnikov med njimi ni. Zemlja pa je razkosana vsled delitve o dedščini, in tako, dasi ni nihče brez koščka lastne zemlje, tudi ni nikogar, ki bi imel večja posestva (razven neznatnih izjem).

Trgoceev in obrtnikov je malo. Poleg zemljedelstva se žive italški Slovenci z živinorejo, zlasti v gorah, ki bi bila izdatnejša, ako bi se gojila racijonalnejši; poleg tega jim prinaša nekaj sadjarstvo in prodaja drv ter sena. Obče moremo reči, da med italškimi Slovenci ni niti velikih bogatašev, niti velikih revežev. Njih življenje bi bilo čisto znošno, ako bi le ne bilo prevelikih davkov.

Ob naraščanju prebivalstva in vsled tega o vednem zmanjševanju posestev, ki so prebivalstvu tako rekoč jedini vir življenja, ni čuda, ako odhaja množica Slovencev čez mejo, zlasti na Avstrijsko. Za mejo se preživljajo z zidanjem, z delom na grajenju železnice, v opekarnah; drugi zopet krošnjarijo itd.; zlasti Režijanci, katerih ne more živiti nerodovitna dolina, prepotujejo skoro pol sveta — vsi pa se jako lahko uče tujih jezikov.

Kulturne razmere so mnogo slabše, nego gospodarske. Knjige in časopisi tu ne morejo širiti omike, ker laške malokdo ume — a slovenskih skoro tudi ne, ker nimajo prilike, da bi se naučili spisovne slovenščine. To so žalostne razmere, katerih posledice so, da narod ne napreduje ni v duševnem ni v gmoatnem oziru.

Ljudskih šol je sicer kakih 50, za katere plačujejo slovenske občine letno do 40.000 lir — toda slovenščina je čisto izobčena. Po italškem šolskem zakonu hodijo otroci v šolo od 6. do 9. leta. Ni mogoče, da bi se v treh letih naučili laščine, ko vstopajo v šolo ne znajoči ni besedice laški, a ko se v šoli uče brez pomoči materinščine. Nauče se tam le nekoliko mehniški čitati in pisati, toda ne tako, da bi dobro umeli to, kar čitajo ali pišejo. Potem pa ni čuda, da po dovršenem šolskem obisku nimajo volje do čitanja in pozabljajo polagoma tudi to malo, česar so se naučili v šoli.

Da, žalostno je narodno stanje te izgubljene slovanske straže, pozabljene in opuščene, ki bi mogla s polno opravičenostjo zaklicati majki Slaviji: »Ave, Slavia! morituri te salutant!«

Dodajem še, da je članku pridejana mapa, seznanjajoča nas bližje z ozemljem italških Slovencev, ki so — ne pozabimo tega — kri naše krvi... D. L.

Politični pregled.

TRST, 16. februarija 1899.

K položaju. Te dni se je zdelo, kakor da sovražniki naši že nastavljajo trobente na usta, da razglasijo v svet svoje triumfalno povračanje na mesto absolutnih gospodarjev v Avstriji; bilo je, kakor da se bliža ustajenje one dobe nemško-liberalnega nasilstva, ki je z groznim gospodarskim polomom v letu 1873. našlo svoj sramotni zaključek. Grofa Thuna so že videli, kako pada, vlačaje za seboj v prepad tudi tiste grozne jezikovne naredbe; Čehi so že videli osamljene in zapuščene od Poljakov in konservativcev in videli so že nastopati ministerstvo uradnikov, kateremu ne bi bila naloga

druga, nego pripraviti in uglasiti pot teroristiško-nemškemu zistemu.

Vse to so že videli in obzorje je viselo nad njimi v samem evetju. Tako je bilo par dni sem. Današnja poročila pa so kar obnemela, kar se doštaje teh lepih želja. Danes ne govorita ničesar ni »Neue Freie Presse« ni nje trolilo »Piccolo«. Danes nismo čitali nijedne besede o ministerski krizi. — Na grofu Thunu ni opaziti še ničesar, da se pripravlja na odhod, konservativci in Poljaki niso še dali glasu od sebe na noben način, kakor da hočejo razbiti večino — pač pa smo čitali zopet danes, da gospodje v opoziciji prično prihodnji mesec še le kovati — svoj prihodnji program. Kdor pa pozna konfuzijo, ki vlada v vrstah opozicije glede načel, ta ve, da je tam od kovanja programa dolga dolga pot do zagotovljenja in tistega soglasja, ki je potrebno, da postane stranka sposobna za vladanje, tudi če je sicer dovolj močna po številu, kar pa nemška opozicija ni!

Oficijozna zasramovanja. Naša država avstrijska ima mnogo posebnosti, a pravi fenomen je naše oficijozno novinstvo. To je največa posebnost med posebnostmi, to je pravi unicorn. V kateri drugi državi bi se moglo dogoditi, da bi vladni listi tirali ponemčevalno-centralistiško politiko v tisti hip, ko zagotavlja vlada, da hoče uveljaviti načelo enakopravnosti?! V kateri drugi državi bi se moglo dogoditi, da bi vladni listi zasmehovali one, na katere se opira vlada, in bi šli na roko onim, ki so sovražniki vlade?! V nobeni drugi, ali v naši se to — umeje samo ob sebi, odkar nemški liberalci jedo kruh opozicije! Sličen slučaj smo doživeli te dni, ko je poloficijozni »Fremdenblatt« zasramoval nemške narode z »narodi pritlikaveev«. Na to oficijozno nesramnost opaža »Politik« povsem umestno: »Tega bi se nam še manjkalo, da bi nas poleg žrtev, ki jih moramo doprinaršati, z oficijoznim odobravanjem še zasramovali in poniževali. Častna dolžnost je torej českim poslancem, posebno pa še zastopniku češkega naroda v ministerstvu, njegovi ekscelenci finančnemu ministru dru. Kaizlu, da zahtevajo remediure za prizadejano nam žaljenje v listu, ki je v zvezi z ministerstvom za vnanje stvari.

Saj je zadosti, da nas novinstvo naših nasprotnikov zasramuje leto in dan, ne da bi mogli kaj storiti proti temu, ali da bi se temu novinstvu pridruževala še novinarska pisarna urada za vnanje stvari, to bomo mogli vendar preprečiti, ako le — hočemo!»

Seveda je tako: to oficijozno novinstvo je nesramno proti Slovanom, ker mu le-ti nikdar niso znali pokazati zob. Nujno potrebno je res, da se enkrat ustreže pozivu, ki ga je izrekla »Politik«: da bi enkrat pokazali bič onim, ki jedo iz državnih jasli, a vlečejo vendar in jedino le nemško strankarski voz.

Kriza na Ogerskem. Včeraj je bilo na Dunaju posvetovanje ogerskih ministrov. Predsedoval je cesar. Čuje se, da je cesar pritrdil predlogom vlade glede skrajnih odredob, ki se uveljavijo, ako opozicija ne odstopi od svoje trdovratnosti. Možno pa je vendar, da ostane opozicija zmagovalka vsaj v toliko, da teh skrajnih odredob baron Banffy niti ne začne izvajati, ampak njegov — naslednik, ki bode najbrže dosedanji minister domobranstva, baron Fejervary.

Khuen Hedervary proti hrvatski duhovščini. Ban Khuen Hedervary je velik spoštovatelj in čestilec parlamentarizma in — poslanev, dokler parlament in poslanci delajo po absolutni volji — Khuena Hedervary-ja. Tam torej, kjer poslanci nehujejo imeti tisto voljo, katero ima grof Khuen Hedervary, »ban hrvatski«, in pričenjajo imeti svojo lastno voljo, tam — se nehuje tudi ljubezen grofa Khuena do poslancev in se pričenjajo — grožnje. Na tisti nesrečni točki, kjer se nehuje ljubezen grofa Khuena in se pričenjajo grožnje, je zalotil gosp. ban tudi poslanca in kanonika Rubetića in je poslednjemu odgovarjal tako odurno, da je ogorčil vsa hrvatsko duhovščino. Prav pravi »Information«, da je takov slučaj povsem osamljen v zgodovini modernega parlamentarizma, ko je načelnik vlade govoril z cerkvenim dostojanstvenikom v tonu, ki spominja na — konjski hlev in bič.

Ogorčenje med duhovščino je tem večje in tem opravičeneje, ker je kanonik Rubetić jako

zmeren, dostojen in veleuljuden v vsem svojem nastopanju.

Ekscelence »ban hrvatski« je zagrozil kar naravnost, da odslej ne dobi cerkvenih beneficij noben duhovnik, ako ni — privrženec zistema.

Veliko morale ne tiči sicer v takih vladnih načelih, ali mi nočemo delati krivice gosp. banu in pripoznavamo radi, da delajo tudi drugi tako. Tako so delali vsikdar nemški liberalci, tako dela šef gosp. bana v Budimpešti. Ali v jednom pogledu je gosp. ban za nekoliko sežnjev nad svojimi uzori — v cinični odkritosrčnosti. Drugi delajo tako, ali taje kolikor možno, on pa ne taji, ampak proglašja nepotizem, brezobzirno protežiranje svojih somišljenikov — kakor vladno načelo.

V jednom se pa že moti gospod ban, v nadi namreč, da bi hrvatska duhovščina radi njegovih beneficijev metala od sebe svoje prepričanje in svojo ljubezen do naroda. Je že res, da je tudi med hrvatsko duhovščino nekoliko Vuksanov, ali ogromna večina njih ljubi hoditi s ponosno glavo, če tudi — brez beneficijev, v trdni nadi, da mora priti čas, ko ne bode več Khuen Hedervary delil milosti hrvatski duhovščini.

Domače vesti.

Odbor pol. društva »Edinost« bode imel svojo redno sejo jutri zvečer o 7. uri in pol.

Sužnji od strahu! Pod tem naslovom nam pišejo iz okolice koperske:

Nedavno sem bil v Kopru v neki krčmi. Notri je bilo več ljudij iz okolice, sveda Slovencev. Za mizo, h kateri sem prišel tudi jaz, sta sedela dva človeka, menda iz občine pomjanske. Iz pogovora mej njima sem pogodil takoj, da je jeden njiju zaveden slovenski mož, drugi pa revše, ki iz samega strahu caplja za lahonsko stranko in svojimi — oderuhi.

Oni zavedni je nagovarjal tega poslednjega, naj se vendar spametuje, in naj se spomni, da ga je rodila slovenska mati! — Revše pa se je popraskalo za ušesi: »Saj bi, ali ne morem, ker smo »masa prijatli z našimi gospodji«. A oni zavedni ga je zavrnil prav pošteno: »Tisti vaši gospodje so vaši — sovražniki. Vi jih ne poznate še, ali mi jih poznamo predobro in vemo, kako drago je to laško prijateljstvo za slovenskega kmeta!« — Toda revše je ostalo revše, mené: »In vendar so naši prijatelji in ostanejo!«

Oni zavedni je še nadaljeval svoje prizadevanje, da bi zbistril glavo nezavednemu revšetu. Rekel mu je: »Vidite, ako bi bili ti gospodje res taki prijatelji, bi vas ne pustili, da hodite okolo — z raztrganimi hlačami! Povejte mi vendar, ali boste res še volil za Lahe?!« Oni drugi: »Za koga pa! Sicer bi volil tudi z Slovencei, ali kaj bi rekli potem »gospodje«, zameril bi se jim!«

Vidé, da ne opravi ničesar, je opustil poštnjak svoja prizadevanja in je zasolil prodani duši, ki se trese kakor suženj pred svojimi zatiralci, ta-le vslikik: »Vaši »gospodje« propadajo, mi pa ustajamo! Bliža se trenotek, ko bo naš rod gospodar na svoji zemlji!«

Te besede vendar niso ostale brez utisa na nevedno in plašno dušo. Revše je jecljalo: »Saj bi, ne morem, je težko, ker se jih — bojim! Prav hudo se jih bojim!«

Na to je pristopil k nevednežu neki drugi mož, ki mu je vskliknil: »Prijatelj, vi se bojite Laha! Na-te tu-le trak v slovenskih barvah. Tega pokažite Lahu, pa bo bežal pred vami, kakor hudič pred križem!« — Nezavednež pa je jecljal v zadregi: »Saj sem Slovenec tudi jaz...« in — odšel je iz krčme.

V tej dogodbici med slovenskimi kmeti v krčmi koperski imajo čitatelji par tipov iz naših borb. Tu ga imajo moža, ki je izdajica — iz golega strahu. To je posledica groznega terorizma — moralnega in gospodarskega —, kakoršnjega se poslužujejo gospoda, da vzdržujejo v jednom delu našega ljudstva še vedno — duh suženjstva!! Tako revše je nevedno tako, da res vidi prijatelje, kjer so mu sovražniki, da misli, da je prijatelj onim, ki so mu le tirani, a on je le njihov suženj. Potem pa, ko si mu vendar segel do srea, pa je poparjen in bi rad — pa se boji! To so sužnji iz golega strahu!

Laško gospodarstvo. Iz Milj poročajo »Laboratoru«, da je bil prvi sklep novega občinskega

zastopstva ta, da je zahtevati od vlade, da se povisajo občinski davki. Ta sklep je seveda razburil občinarje. Sklicali so torej shod v protest proti temu sklepu, pa tudi v namen, da malce osvetlijo gospodarstvo prejšnjega zastopstva.

To nalogo je prevzel član zastopstva neki Jakob Fontanot. Dokazoval je, kako se je pod tem županom konstatoval pomanjkljaj 3600 gld. kako je drugi kar razsipal denar na desno in na levo, ne da bi koga kaj vprašal za to; kako je za dobe tretjega nastal pravi kaos v upravi občine, tako, da je imela ista okroglo 12.000 gld. škode.

Posledica temu gospodarstvu da je ta, da hočejo sedaj povisati doklade za 50 od sto na indirektno davke.

Vsprejeta resolucija pozivlja vlado, naj ne odobri predlogov za povišanje občinskih doklad marveč naj poskrbi, da zadene — krivee.

Dopisnik »Lavoratoru« očita deželnemu od boru istrskemu in deželnemu glavarju Campitelliju še posebej, da sta dobro vedela o tem gospodarstvu, a nikdar ni prišel nikdo, da bi malce preiskoval. Pa ni samo občina Miljska — tako pravi dopisnik — ki po takem gospodarstvu drvi v pogubo, ampak po Istri jih je mnogo, ki stoje na finančni višini miljski. In slednjič konstatuje, kar smo konstatovali minolo leto tudi mi v celi vrsti člankov, da deželni odbor ne stori ničesar za nadzorstvo uprav po občinah, ker — ne sme, ako hoče ohraniti dobrih prijateljev — italijanski stranki. To je posledica starega oligarhiškega sistema, na kateri se opira gospodstvo laške stranke: kliče po občinah so nedotakljive; one gospodarijo kakor hočejo — ker ne dopuščajo drugače oziri na stranko.

Zaključuje pozivlja dopisnik gospodovalno gospodo, naj imajo vsaj en malček vesti... Ali je še najivnih ljudij na tem božjem svetu!

Zadnji plesni venček »Delalskega podpornega društva« je izpal v popolno zadovoljstvo, toliko prirediteljev, kolikor tudi udeležencev.

Dvorana je bila tako polna, da se je moglo plesati le s težavo.

Red je vladal popoln, niti najmanjšega nesoglasja ni bilo, da-si je bila navzoča tudi deseterica poštenih Italijanov. To je dokaz, da Italijanom se ni bati ni žal-besede med nami, ako so mirni in uljudni.

Gospodična I. Gombač je napravila malo zabavno igrice, katere dobiček vdobita dijaška vstanova in družba sv. Cirila in Metoda. Živela!

Občutljivo društvo v Barkovljah bode imelo svoj redni občni zbor dne 2. marca ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih po nastopnem dnevnem redu: nagovor predsednika, poročilo tajnika, prememba društvenih pravil, razni predlogi, volitev ravnateljstva.

Za zastavo pevskega društva „Kolo“ nabral je gosp. Dekleva Matija v redutni dvorani 4 K 26 stot. Prej izkazanih 375 K 16 stot. Skupaj 379 K 42 st. Srčna hvala darovaleem, kakor tudi nabiralec za trud!

Iz Rihemberka nam pišejo: Gospod urednik, prosimo Vas, da vsprejmete v »Edinost« par vrstic o našem vinu. Večina našega vina se je že izvozila iz občine. Pokupili so večinoma gostilničarji iz Kranjske. In isti so jako zadovoljni z naravnimi vini našimi. Pa tudi tržaškim slovenskim gostilničarjem, in sosebno odborom društvenih krčem — v Barkovljah, v Rojanu itd. — se moramo zahvaliti. Slednjič se moramo zahvaliti tudi posestniku Josipu Pipanu iz Svetega pri Komnu, ki prekrbuje naše gostilničarje v Trstu z uzorei in je izboren poznatelj vina. Z njegovim sodelovanjem se je izvozilo letos v Trstu že nad 500 hektolitrov. Priporočamo ga torej slovenskim gostilničarjem, katere prosimo, naj ne slušajo nekaterih obrekovaleev. V naši občini ni več dosti vina, ali kolikor ga je, je izvrstno. Slovenski gostilničarji v Trstu naj le sežejo po njem.

Rihemberčan.

Poskušeni samomor. Včeraj zjutraj se je vrgel s pomola sv. Karla v morje trgovski agent Friderik P. No, prihiteli so dobri ljudje, ki so ga — a s težavo — izvlekli iz mokrega elementa. Življenja sitega moža so prevedli v bolnico.

Nedobro došel! Včeraj je došel z železnice v Trst bivši urar Fran Korošec. Toda s postaje ni mogel nedobrodošli mož, kajti vsprejelo ga je

takoj slavno redarstvo v svoje naročje, ker je izgnan od tu in ker ima baje tudi neko tatvinico na svoji vesti.

Težko ranjen. Včeraj proti 10. uri zvečer so v Via Beecherie našli na tleh ležati 21-letnega kovača Avgusta Cigoja, stanujočega v Via Crosada št. 4. Cigoj je bil ranjen na petih krajih in je močno krvavel. Prevedli so ga v bolnico. Kdo da ga je ranil, ni vedel povedati.

100.000 kron, 25.000 in 10.000 so glavni dobinki velike jubilejske razstavne loterije. Opozarjamo na to naše spoštovane čitatelje, da se ti dobinki izplačajo v gotovini z 20% odbitkom in da bode žrebanje nepreklicno dne 18. marea 1899.

Loterijske številke, izžrebane dne 15. t. m.:

Praga	33	14	58	64	19
Lvov	71	87	24	42	81
Inomost	64	59	85	60	17

Različne vesti.

Naznanilo. Podmorski brzojav Paramaribo-Cayenne je pretrgan. Brzojavke za Cayenne pošiljajo se od Paramaribo dalje s pošto. Cenzura za brzojavke v Equador je odpravljena.

„Bosanski Hrvatje“. Izven Bunjeveev na Ogerskem biva v tej deželi še eno hrvatsko ljudsko plemo, kateremu sta sveta hrvatsko ime in hrvatstvo. To so takoiimenovani »Bosanski Hrvatje« (»Wasserkroaten«), katerih je okolo 200.000 duš in ki bivajo v okolici Šopronja do avstrijske meje in pri Platenskem jezeru. »Bosanski Hrvatje« so vzle hudim bojem in zatiranju obdržali svoje ime in svoj jezik do današnjega dne. Njihov jezik se prišteva lepemu ikavskemu narečju Hrvatov, ki se od družih hrvatskih narečij odlikuje z svojim blagoljsem. To je isti jezik, katerega so pisali hrvatski magnatje minolih časov, med temi tudi svetovno slavna rodbina Zrinjski. Ako se pomisli, da se je ta šibka veja hrvatskega ljudstva vzle vsemu stiskanju od strani Madjarov sredi Madjarov ohranila celo tisočletje v vsej čistoti, je upanje, da bode še dolgo trajalo, dokler se posreči Madjarom, da pomadjarijo hrvatsko ljudsko deblo v trojedni kraljevini.

»Süden«.

Ponarejalci denarja. Zagrebško sodišče je te dni obsodilo dva ponarejalca denarja in sicer jednega na poldrugo leto in drugega na deset mesecev težke ječe.

Zopet razstrelba cigarete. Iz Dubrovnika poročajo »Piccolu«, da se je v tamošnji okolici zopet primerila jednaka nesreča, kakor pred kratkim v Dubrovniku. Že zopet se je dogodilo, in sicer nekemu gozdnemu čuvaju, da se mu je zapaljena cigareta razstrelila pod nosom. Vender pa to pot posledice niso bile tako hude, kakor v onem slučaju v Dubrovniku. Ako bi se še ponavljali taki slučajji, potem pa ne bo čudo, ako zaprično kadilec cigaret — štrajk.

Princ koburški — samomorilec. Pred kratkim se je v Meranu ustrelil princ Alfred Koburški. Svojemu življenju je dobrovoljno napravil konec zato, ker je bil zamotan v neko afero radi prepovedane igre.

Zadnji večer...

Podlesnikov.

Bil je zadnji večer v letu...

Sam sem sedel v svoji sobi... Mehka, temnorudeča luč male svetilke izpod stropa je pošiljala svoje medle, zaspane žarke po sobi... Bilo je pusto in dolgočasno...

Pred dušo so mi vstajale različne podobe in zopet zginjale... Hotel sem misliti, mnogo misliti — a ni mi bilo mogoče... Vse se je mešalo in drvilo po moji glavi, burno in divje...

Zadnji večer!

Zopet jedno leto... Kmalu se pogrezne v brezbrežni ocean minulosti, ne bode ga več! Mi pa še ostanemo nekaj časa in potem pride tudi življenje našemu — zadnji večer... Zgubimo se in na naše mesto pridejo drugi, morda ravno tako pusti in dolgočasni kakor smo mi...

In potem? Kaj ostane za nami?

Nič!...

Nič?... Grozna misel; stresel sem se... Mar živim za to?

Živim?... Do danes še nisem mislil na to. Vedel sem sicer, da živim, toda, kako?

Na to nisem še mislil!

Danes pa se mi je urinila ta misel v glavo. Začel sem premišljevati življenje svoje in našel to življenje jako neumno in brezsmiselno... Do sedaj sem le sanjal, mnogo in prijetno, ko pa sem se zbudil iz teh sanj in videl, da je življenje drugačno, nego sem je gledal v snu, tedaj se mi je zmračila duša, srce mi je postalo bolno in pogreznil sem se v popolno apatijo...

Jel sem sovražiti življenje!

Pomislil pa nisem, da tako živeti, kakor sem živel jaz — se ne pravi živeti!

In danes sem se jel zavedati tega... Začel sem čutiti, da človek ni vstvarjen da sanja, temveč, da dela!

Dela!

Zopet sem se stresnil o tej misli in čudno, mučno mi je bilo pri srečanju...

Delam naj, ako hočem živeti in se veseliti življenja!

Delam! Kaj?... Kako?...

Težko glavo sem naslonil na prsi in začel misliti o tem... O tem pa sem čutil, da me objema dvoje mehkih belih rok, da je uprto vame dvoje lepih, velikih oči, katere me zapeljivo vabijo za seboj in me motijo v misli na delo... Pogledal sem natančneje v te oči in spoznal sem, da so — sanje...

Hotel sem se jih otresti, a ni mi bilo mogoče...

V tem je udarila ura na steni polnoč...

Zdrnil sem se...

Otresel sem se z silo mehkih rok, zlatih sanj, katere so me objemale in pred seboj sem zagledal veliko in trdno postavo moža, kateri mi je nudil svojo trdo roko — bilo je delo!

Podal sem mu svojo roko in o tem stisku sem začutil novo življenje v sebi — hrepenenje po delu...

Brzojavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Gradee 16. »Tagespost« javlja, da je grof Wurmbrand položil svoj deželnozborski mandat.

Budimpešta 16. Danes je imela poslanska zbornica zopet sejo. Opozicija je takoj zapričela z obstrukcijo z glasovanji po imenih.

Zagreb 16. Predsednikom sabora je izvoljen poslanec Gjurgjevič. Opozicija ni glasovala.

Tunis 16. Med sprevedom mask je neki našemljeni Žid udaril z bičem nekega družega Žida, ki je bil preoblečen v francoskega vojaka. Oba so zaprli in sta bila obsojena eden na dve leti, drugi na 18 mesecev ječe. Vsi Židje so se podali pred rezidenta Milleta, da izrečejo svoje obžalovanje na tem dogodku.

Washington 16. 94. pešpolk je dobil ukaz za odhod v S. Francisco, kjer naj bode pripravljen za odhod v Manilo.

Carigrad 16. V sestanku albansko-mohamedanskih odličnjakov v Ipeku javljajo še dodatno, da se je sklenilo, da naj vojna dolžnost traja od 18. do 30. leta. Poleg tega so se obvezali, da bodo eventualno dajali tudi bašibocukov (orožnikov). Sklenili so tudi kazni onim, ki bi se pregrešili proti sklepu, da se odpravi krvna osveta, lin proti onim, ki bi slepim streljanjem vznemirjali ter po-

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario žtev. 2.

(šolsko postopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

ženjali nasiljstvo. Ker pa udeležba ni bila splošna in ker se nekatera albanska plemena kažejo nezaupljive do tega shoda, sodijo dobri poznavalec albanskih razmer, ni vrjetno, da bi se tudi točno izpolnjevalo, kar se je sklenilo.

Ti krogi menijo, da utegne ta eksperiment za povzdigo mohamedanske samozvesti in za splasenje krščanskega življa ter za dušenje revolucijonarnega gibanja v Makedoniji sicer koristiti za trenotek, da pa je hkratu tudi jako nevaren, ker turška vlada nima Albancev popolnoma v svojih rokah. Konečno se čuje, da se bode prihodnji sestanek vršil na Kosovem polju, s katerim se spoji spominska slavnost. (Na Kosovem polju se je dne 15. junija 1389. bila zgodovinska slavna bitka med sultanom Muratom I. in srbskim knezom Lazarjem, kateri poslednji je bil po izdajstvu ujet in se je bitka nesrečno zvršila za Srbe. — Ured.)

Trgovinske vesti.

Budimpešta 16. Pšenica za mare gold. 9-69—9-70. Pšenica za april 9-47 gl. 9-48 do —. Pšenica za oktober gold. 8-56 do 8-58. Rž za oktober gl. — do —. Rž za mare gl. 7-83 do 7-85. Koruza za maj 1899. gl. 4-69 do 4-70. Koruza za oktober gl. — do —. Oves za mare gl. 5-79 do 5-81. Oves za oktober gl. — do —. Koruza gl. — do —.

Pšenica: ponudbe in povpraševanja stalna. Prodaja 10.000 met. stotov. Vreme: lepo.

Hamburg 16. Trg za kavo. Santos good average za mare 31—, za maj 31-25, za september 32-25, za december 32-75.

Havre 16. Kava Santos good average za februar 50 k. frankov 37—, za april 50 k. frankov 38—.

Praga 16. Surovi sladkor I. izdelek, 88% Reudement franco Aussig. Mirno. Februar gold. 12-37 1/2. do —. Mare gl. 12-40, Oktober-dec. gl. 12-15 Denar.

Dunajska borza dne 16. februvarja.

	danes	čera
Državni dolg v papirju . . .	101.60	101.60
" " v srebru . . .	101.30	101.25
Avstrijska renta v zlatu . . .	120.45	120.30
" " v kronah . . .	101.90	101.90
Kreditne akcije . . .	369.25	366.90
London 10 Lsr.	120.37 1/2	120.37 1/2
20 mark	11.78	11.78
Napoleoni	9.55	9.55 1/2
100 italijanskih lir	44.40	44.45

FILIJALKA BANKE UNION V TRSTU

se poča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter jih obrestuje:

Vrednostne papirje:

po 2 1/2 %	proti 5 dnevni odpovedi
" 2 1/2 %	" 12 " "
" 3 1/4 %	" 4 mesečni " "
" 3 1/4 %	" 8 " "
" 3 1/2 %	" 1 letni " "

Napoleone:

po 2 %	proti 20 dnevni odpovedi
" 2 1/2 %	" 40 " "
" 2 1/2 %	" 3 mesečni " "
" 3 %	" 6 " "

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25. oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2 1/4 % do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gl. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajajo v posebni uložni knjižici.

c) Zračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bode uradnih ur. Sprejema za svoje conto-correntiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.

Spiritus sinapis compotusis ALGOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd. Steklenica z navodilom stane le 20 nvč. ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Ai due Mori) Piazza grande TRST
Paziti na ponarejanja.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih antecipatnih obrokih.

Zaloga krompirja, zelja in fižola.

Vatovec Jak. ulica Molin piccolo št. 9
ima zalogo krompirja, zelja
fižola in drugih pridelkov.
Razprodava na debelo in tudi na drobno.

Poduk v glasbi.

Vogrič Hrabr. ulica Stadion 19, I. n. po.
učuje glasbo praktično in
teoretično, doma in zunaj.

Zaloga olja, mila in kisa.

Vatovec Anton Ulica Torrente št. 26.
Prodaja olja, mila in
kisa na drobno in de-
belo. Naročila izvršuje točno.

Krčme.

Čokelj Andrej Ulica Commerciale
št. 10 toči izborna
istrska in dalmatin-
ska vina. Kuhinja priprosta ali čedna in cena.

Jurković Mate ulica Carintia št. 25
toči izvrstno črno in
belo istrsko vino ter
ima dobro domačo kuhinjo.

Krojači.

Ščuka Anton krojač v ulici Bacchi št.
5. III. nadstr. izdeluje
obleke po poštenu ceni.
Tudi proti plačilu v mesečnih obrokih.

Obuvala.

Stantič Josip „pri Pepetu Kraševcu“
na Rožariju poleg cerkve
Sv. Petra pod ljudsko
šolo, ima veliko zalogo obuval. Sprejema tudi naročbe.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika
zaloga in delavnica vsako-
vrstnega obuvala po naročbi.

Razna.

**Kakor knjigo-
vodja** v trgovino ali tudi v dru-
gačno službo želi vstopiti
30-leten mož izurjen v pi-
sarniških opravilih, več let
v trgovini, vešč ital., nemšk.
in srbsko-hrvatskega jezika
z lepo pisavo.
Adresa pri upravnistvu
„Edinosti.“

Cvet proti trganju.

(Liniment caspicol).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv. Razpošilja z obratno pošto najmanj dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“

Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

FILIJALKA

C. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 1/4 %	3-mesečni " 2 1/2 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepost z dnem 24. junija, 28. junija in odnošno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obrest

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibirj, Inomost, Czovec, Ljubljano, Line, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Sol-nograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov proti od-bitku 1 % provizije.

Inkaso vseh vrst po najumestnejšimi pogoji.

Predjumi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Lon-donu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati ali sre-brni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijansk v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Služba korespondenta.

Podpisani sprejemem spretnega in vestnega, korespondenta in knjigovodjo, večšega slovenskemu oziroma hrvatskemu, italijanskemu in nemškemu jeziku z dobrimi spričevali.

Prednost dajem onim, ki so vešč kožarskemu obrtu. — Plača po dogovoru.

And. Jakl,

kožarska tovarna v Rupi
pošta Miren pri Gorici.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaela Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in spre-jemnice, žimne in peresne, ogledal in železnih blagaj, po cenah, da se ni bati konkurence.

Svetovna kolesa amerikanski originali

TRIBUNE IN ARENA

odlikovana v vseh državah na kontinentu radi elegancije, točnosti in vstrajanja, prodaja se iz-ključno le pri glavnem zastopniku

ANTONU SKERL V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

NB. Navadna kolesa prodajajo se proti 2-letni garanciji, ročaj in pritikline po želji kupca.

Mehanična delavnica

za vsakovrstno popravo koles in šivalnih strojev.

CENE ZMERNE.

CENE ZMERNE.

žrebanje nepreklicno
18. marcija 1899.

1. glav. dobitok **100.000** Kr. vr.

2. glav. dobitok **25.000** Kr. vr.

3. glav. dobitok **10.000** Kr. vr.

v gotovini 20% odbitka.

Dunajske srečke po 50 nvč.

Nigris, Enrico Schiffmann, Giuseppe Zoldan.

priporočajo: Giuseppe Bolaffio, Mandl & Comp., „Il Mer-curio Triestino“, Alessandro Levi, Girolamo Morpurgo, Marco